

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 21 Eylül 2018
Sayı : 1738

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

10/6/1983 tarihli 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (Seçim Barajının Kaldırılmasına İlişkin Kanun Teklifi) ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereği için arz ederiz.

Engin ALTAY
İstanbul Milletvekili
Grup Başkanvekili

Engin ÖZKOÇ
Sakarya Milletvekili
Grup Başkanvekili

Özgür ÖZEL
Manisa Milletvekili
Grup Başkanvekili

T.B.M.M.	
Tali Komisyon	
Başkanlık	Anayasa
Tarih	02 Mart 2013
Evrak No:	2/2154

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK. LİĞİ
21 Şubat 2018
Numara:

TBMM
KANUNLAR ve KARARLAR BŞK. LİĞİ

T B M M GENEL EVRAK
21 Şubat 2018
No: 238753

GENEL GEREKÇE

Türkiye'nin içerisinde bulunduğu siyasi krizin temelinde, milletin egemenliğinin temsil edildiği Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin gücünü azaltarak, yürütmenin gücünü artıran ve Cumhurbaşkanına çok geniş yetkiler tanıyan 12 Eylül Anayasası yatmaktadır. Ülkemiz içerisinde bulunduğu bugünkü siyasi krizi, parlamenter demokrasiyi güçlendirerek, güçler ayrılığı ilkesini ve hukukun üstünlüğünü egemen kılarak, Cumhurbaşkanlığını parlamenter demokratik sisteminin tanımladığı sınırların içerisine alacak reformlar yaparak aşabilir.

Bu bağlamda bugün ülkemizdeki en kritik sorun alanlarından birisi seçim barajıdır. Çünkü parlamenter demokrasi, ancak ve ancak milli iradenin Türkiye Büyük Millet Meclisine eksiksiz yansıtılmasıyla sağlanabilir. Oysa darbe döneminde seçim sistemine eklenen seçim barajı ve benzeri birçok düzenleme ne yazık ki milli iradenin TBMM'ye tam olarak yansımını ve birçok siyasi görüşün TBMM'de temsil edilmesini engellemektedir.

10.6.1983 tarih ve 2839 sayılı Milletvekili Seçim Kanununun 33 üncü maddesi ile seçimlere katılan siyasi partilere, milletvekili çıkarabilmeleri için ülke genelinde %10' oy almaları koşulu aranmaktadır. Bu baraj nedeniyle birçok seçimde bazı siyasi partiler Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde temsil hakkı bulamamış; bu partilerin alması gereken milletvekillerini barajı geçen partiler alarak aldıkları oyla orantısız olarak TBMM'de temsil hakkı elde etmişlerdir. Örneğin 2002 yılında yapılan genel seçimlere 18 siyasi parti katılmış, seçim barajı nedeniyle bunlardan sadece ikisi Türkiye Büyük Millet Meclisinde temsil hakkı edebilmiştir. Oy kullanan 32.768.161 seçmenin 15.846.580'i (%48.35) TBMM'de temsil hakkı bulamamıştır. Oysa gerçek demokrasi, seçimlere katılan her siyasi partinin aldığı oy oranıyla orantılı olarak parlamentoda temsil edilmesi esasına dayalıdır.

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin 21 inci maddesinin 1 inci fıkrasında da **“Herkes, doğrudan veya serbestçe seçilmiş temsilcileri aracılığı ile ülkesinin yönetimine katılma hakkına sahiptir”** hükümlerine yer verilmiştir. Yüzde 10 gibi oldukça yüksek bir seçim barajı toplumun önemli bir kesiminin temsilinin önünde engel olarak durmaktadır.

Seçim barajı uygulaması, yurttaşların karar alma süreçlerine katılımı bakımından da önemli bir sınırlama getirmektedir. Seçim barajı uygulaması nedeniyle, siyasi alternatifler sınırlanmakta, yurttaşlarımızın önceden belirlenmiş belli siyasi partiler dışında tercih hakları bulunmamaktadır.

Ayrıca, son günlerde kamuoyunda sıkça konuşulan seçimlerde ittifak tartışmaları da göstermektedir ki, bugün parlamentoda doğru bir temsil sisteminin sağlanabilmesi için seçim barajının derhal kaldırılması gerekmektedir. Barajın kaldırılması ile, 16 Nisan referandumunun ardından gayrimeşru biçimde değişen sistemde yapılacak ilk seçimlerde küçük partilerin büyük partilere muhtaç olmasının önüne geçilecek, doğru ve adil bir temsil sistemi kurulabilecektir. Pek çok defa gündeme getirdiğimiz, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne bir "Demokratikleşme Paketi" içerisinde de sunduğumuz seçim barajının tamamen kaldırılması önerimizin yeniden ele alınması, son günlerde sıkça gündeme gelen ittifak arayışlarına da kalıcı bir çözüm sunmuş olacaktır.

Yüzde 10'luk seçim barajı; İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin 21 inci maddesinde belirtilen, yönetimde temsil edilebilme ilkesine açıkça aykırı olmakla birlikte vatandaşların kendi siyasi partilerde siyaset yapmalarını ve/veya siyasete katılmalarını engellemektedir. Bu durum sürekli olarak siyasette formül arayışlarını gündeme getirmekte, ara formüller üzerinden çözümler üreterek sistem aşılmaya çalışılmaktadır. Halbuki yüzde 10'luk seçim barajının kaldırılması ile tüm siyasi partilere temsil olanağı sağlanmış olacak ve gerçek anlamda temsil mekanizması ve parlamenter demokrasi işleyecektir.

Tüm bu gerekçelerle, bu kanun teklifiyle Milletvekili seçimlerinde yüzde 10 olarak uygulanan seçim barajının tümüyle kaldırılması öngörülmüştür.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- 10.6.1983 tarih ve 2839 sayılı Milletvekili Seçim Kanununun 33 üncü maddesindeki %10'luk seçim barajının kaldırılması TBMM'de bütün siyasi görüşlerin temsil edilmesinin sağlanması ve böylece cumhuriyet ve demokrasimizi güçlendirilmesi amaçlanmıştır.

MADDE 2 - 10.6.1983 tarih ve 2839 sayılı Milletvekili Seçim Kanununun 33 üncü maddesindeki %10'luk seçim barajının kaldırılması düzenlemesi doğrultusunda değişiklik yapılmıştır.

MADDE 3- Yürürlük maddesidir.

MADDE 4- Yürütme maddesidir.

**10.06.1983 TARİHLİ VE 2839 SAYILI MİLLETVEKİLİ SEÇİMİ KANUNUNDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1 - 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 33 üncü maddesi, başlığı ile birlikte yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2 - 2839 sayılı Kanununun 34 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yukarıdaki maddede yazılı oranı aşan” ibaresi ile beşinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

